

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 17 juli 1996

om stöd som den autonoma provinsen Bolzano (Italien) har beviljat firma Acciaierie di Bolzano

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(96/617/EKSG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen,

med beaktande av kommissionens beslut nr 3855/91/EKSG av den 27 november 1991 om gemenskapsregler för stöd till stålindustrin⁽¹⁾, särskilt artikel 6.4 i detta,efter att, i enlighet med ovannämnda beslut, ha uppmanat berörda parter att lämna synpunkter⁽²⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

med beaktande av följande:

I

Genom skrivelse av den 1 augusti 1995 underrättade kommissionen Italiens regering om sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 6.4 i beslut nr 3855/91/EKSG beträffande det stöd som tilldelats Acciaierie di Bolzano (ACB).

Till följd av en formell anmälan begärde kommissionen genom skrivelse av den 21 december 1994 upplysningar från de italienska myndigheterna om de offentliga stödåtgärderna till förmån för ACB, som då kontrollerades av stålindustrigruppen Falck.

Med stöd av de uppgifter den förfogade över, som bekräftades av de upplysningar Italiens regering lämnade i sin skrivelse av den 7 april 1995, kunde kommissionen konstatera att ACB under perioden 1982–1990 med stöd av provinslag nr 25/81 kunnat utnyttja offentligt stöd från den autonoma provinsen Bolzano med följande belopp:

— Enligt beslut nr 784 av den 14 februari 1983:

- a) Lån på 5 600 miljoner lire.
- b) Kapitaltillskott med 8 000 miljoner lire.

— Enligt beslut nr 3082 av den 1 juli 1985:

- c) Lån på 12 941 miljoner lire.

— Enligt beslut nr 6346 av den 3 december 1985:

d) Kapitaltillskott med 10 234 miljoner lire.

— Enligt beslut nr 7673 av den 14 december 1987:

e) Lån på 6 321 miljoner lire.

— Enligt beslut nr 2429 av den 2 maj 1988:

f) Kapitaltillskott med 3 750 miljoner lire.

— Enligt beslut nr 4158 av den 4 juli 1988:

g) Lån på 987 miljoner lire.

h) Kapitaltillskott med 650 miljoner lire.

Det sammanlagda stödet uppgår därför till dels 25 849 miljoner lire (12,025 miljoner ecu) i form av tioåriga inteckningslån till en ränta av 3 %, vilket är cirka 9 procentenheter lägre än den normala marknadsräntan i Italien då lånen beviljades (cirka 12 %), dels (ej återbetalningspliktiga) kapitaltillskott med sammanlagt 22 634 miljoner lire (10,5 miljoner ecu).

Dessa offentliga stödåtgärder har, med undantag av lånet på 5 600 miljoner lire som är föremål för kommissionens beslut nr 91/176/EKSG⁽³⁾, aldrig anmälts till kommissionen, och de har följaktligen inte heller godkänts.

Kommissionen hade därför skäl att hävda att stödåtgärderna till förmån för ACB var lagstridiga, eftersom de inte hade anmälts, och oförenliga med den gemensamma marknaden, eftersom de inte föreföll kunna omfattas av något undantag från förbudet i fördragets artikel 4 c.

Med stöd av vad som redovisats ovan beslutade kommissionen att inleda förfarandet enligt artikel 6.4 i beslut nr 3855/91/EKSG beträffande de tidigare nämnda stödåtgärderna.

II

Under förfarandet uppmanade kommissionen Italiens regering att lägga fram sina synpunkter. Övriga medlemsstater och berörda tredje parter underrättades genom att beslutet om att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

⁽¹⁾ EGT nr L 362, 31.12.1991, s. 57.

⁽²⁾ EGT nr C 344, 22.12.1995, s. 8.

⁽³⁾ EGT nr L 86, 6.4.1991, s. 28.

De tyska och brittiska stålproducentorganisationerna, "Wirtschaftsvereinigung Stahl" och "British Steel Producers Association", meddelade genom skrivelser av den 19 januari respektive den 5 februari 1996 sina synpunkter, som vidarebefordrades till de italienska myndigheterna genom skrivelse av den 20 februari 1996.

I sina skrivelser hävdade dessa organisationer att stödåtgärderna måste betraktas som lagstridiga, eftersom de aldrig hade anmälts till kommissionen och att de borde granskas mot bakgrund av den gemenskapslagstiftning som är i kraft då kommissionen fattar sitt beslut, och alltså inte den som gällde då stöden beviljades. Enligt deras bedömning skulle stödåtgärderna således bedömas med stöd av bestämmelserna i beslut nr 3855/91/EKSG (de gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin). Eftersom det aktuella stödet inte omfattas av något av undantagen i dessa gemenskapsregler, kom de berörda tredje parterna till slutsatsen att kommissionen borde förklara stödet oförenligt med den gemensamma marknaden för kol- och stålprodukter.

I en skrivelse av den 27 mars 1996 medgav visserligen de italienska myndigheterna att offentligt stöd till ACB från den autonoma provinsen Bolzano förekommit med det ovan redovisade beloppet och att detta skulle betraktas som statligt stöd men hävdade följande:

- En del av de offentliga stödåtgärderna, och särskilt de som hade beviljats före år 1986, omfattades av beslut 91/176/EKSG.
- I det aktuella fallet borde kommissionen tillämpa de bestämmelser i gemenskapslagstiftningen som gällde vid den tidpunkt då stödåtgärderna beviljades. Det stöd som beviljats före den 31 december 1985 var visserligen lagstridigt genom att det givits utan förhandsanmälan till kommissionen, men däremot förenligt med den gemensamma marknaden, eftersom det uppfyllde kraven i de då gällande relevanta gemenskapsreglerna (kommissionens beslut nr 2320/81/EKSG⁽¹⁾).
- Flera av de stöd som beviljats efter den 1 januari 1986 var visserligen lagstridiga genom att de aldrig anmälts till kommissionen, men däremot förenliga med den gemensamma marknaden, eftersom de var avsedda för investeringar som ACB genomfört i fråga om miljöskydd, forskning och utveckling, energisparande samt omstrukturering av företaget.
- Allmänt sett hade samtliga stödåtgärder beviljats inom ramen för en omstruktureringsplan för ACB, som hade anmälts till kommissionen och godkänts av den.
- Efter det att den regionala stödordningen som införts genom den aktuella provinslagen hade godkänts, anmälde den autonoma provinsen Bolzano under 1982 fyra fall av tillämpning av denna lag och begärde därvid besked från kommissionen om huruvida det var nödvändigt att anmäla även övriga enskilda stödärenden.

den. Då kommissionen inte besvarade denna fråga, drog myndigheterna i fråga slutsatsen att det inte krävdes någon anmälan i de enskilda fallen och att därför principen om legitim förlitan var tillämplig.

III

ACB är ett företag som tillverkar specialstålprodukter, som upptas i bilaga I till EKSG-fördraget under nummer 4400. På grund av sin produktion omfattas företaget således av bestämmelserna i EKSG-fördraget. Enligt artikel 4 c i detta fördrag skall varje form av subventioner eller andra stödåtgärder från medlemsstaternas sida betraktas som oförenlig med den gemensamma marknaden för kol och stål och därför upphävas eller förbjudas inom gemenskapen. De enda undantag som eventuellt kan medges från detta generella förbud anges i slutgiltig och uttömmande form i gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

De italienska myndigheterna har hävdat att en del av de nu aktuella offentliga stödåtgärderna, närmare bestämt de som beviljats före den 31 december 1985, skulle omfattas av beslut nr 91/176/EKSG.

Det skall i detta sammanhang erinras om att kommissionen, med tillämpning av beslut nr 2320/81/EKSG, i maj 1983 godkände investeringsstöd till Falck inom ramen för en omstruktureringsplan, som hade anmälts i september 1980. Enligt detta beslut skulle det godkända stödet (ett förmånligt lån på 5 600 miljoner lire till en räntesats som understeg marknadsräntan i en utsträckning motsvarande en räntesubvention för hela lånet på 2 000 miljoner lire) betalas ut senast den 31 december 1985. I annat fall skulle stödet inte längre betraktas som förenligt med den gemensamma marknaden. Trots detta betalades inte någon del av stödet ut före den 31 december 1985.

I sitt beslut 91/176/EKSG konstaterade kommissionen att detta tidigare godkända stöd på 2 000 miljoner lire till ACB hade blivit oförenligt med den gemensamma marknaden, eftersom det betalats ut för sent av skäl som kunde tillskrivas bestämmelserna om ansvarsfördelningen mellan provinsmyndigheterna i Bolzano och de nationella myndigheterna. Kommissionen förklarade därför i beslutet att stödet var oförenligt med en väl fungerande gemensam marknad. Med hänsyn till att det stödmottagande företaget varit i god tro och till att utbetalningen av stödet försenats på grund av objektivt påvisbara svårigheter med ansvarsfördelningen i ärendet mellan de lokala och centrala myndigheterna, krävde dock kommissionen inte att stödet skulle återbetalas.

De italienska myndigheterna kan inte åberopa detta beslut — som f. ö. innehåller en negativ bedömning av stödets förenlighet — som stöd för slutsatsen att samtliga stödåtgärder som beslutats av den autonoma provinsen Bolzano före den 31 december 1985 skulle vara förenliga med den gemensamma marknaden. Inga stödåtgärder godkändes i beslutet, som endast innebar att, av ovan redovisade skäl, det ovannämnda stödet på 2 000 miljoner lire inte skulle återkrävas.

⁽¹⁾ EGT nr L 228, 13.8.1981, s. 14.

Enligt den italienska regeringens resonemang borde kommissionen vidare undersöka om de stöd som beviljats före och efter den 31 december 1985 och som är lagstridiga, eftersom de inte anmälts, ändå skall betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden om de bedöms enligt de bestämmelser som gällde då de beviljades och inte enligt de nu gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

I detta avseende skall det påpekas att den fråga som de italienska myndigheterna tar upp — fastställandet av vilken lagstiftning som är tillämplig på det aktuella stödet, och särskilt på det stöd som beviljades före utgången av år 1985 — saknar avgörande betydelse i detta enskilda fall. Även om man väljer att tillämpa bestämmelserna i beslut nr 2320/81/EKSG på de stödåtgärder som beviljades före den 31 december 1985, måste nämligen detta stöd betraktas som oförenligt, eftersom det inte heller uppfyller villkoren i det beslutet.

Enligt artikel 2.1 i beslutet kunde stöd till stålindustrin betraktas som förenligt med den gemensamma marknaden under förutsättning, bland annat, att det stödmottagande företaget har inlett ett omstruktureringsprogram som är ägnat att återställa konkurrenskraft och avkastningsförmåga utan bidragsberoende under normala marknadsförhållanden samt leder till en minskning av den samlade produktionskapaciteten. Av utredningen framgår dock att inget av dessa båda villkor har uppfyllts i det aktuella fallet, och de ifrågasatta offentliga stödåtgärderna bör därför — även om beslut nr 2320/81/EKSG läggs till grund för bedömningen — betraktas som oförenliga med den gemensamma marknaden.

Om stödet i stället granskas mot bakgrund av de nu gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin, bör det först erinras om att dessa innehåller en uttömmande redovisning av undantagsfallen och ger möjlighet att, på särskilt angivna villkor, med avvikelse från artikel 4 c i EKSG-fördraget betrakta stöd som förenligt med den gemensamma marknaden, om det är avsett att täcka kostnaderna för forsknings- och utvecklingsprojekt eller om det avser miljöskydd. De bestämmelser som dessutom finns om stöd till nedläggning är självfallet inte tillämpliga i det aktuella fallet, eftersom det stödmottagande företaget hela tiden har bedrivit verksamhet.

Vad gäller forskning och utveckling framgår det av utredningen att — i motsats till vad de italienska myndigheterna hävdar — större delen av ACB:s investeringskostnader, och de stödåtgärder som hänför sig till dessa, över huvud taget inte avser denna sektor utan snarare gäller investeringar i produktionen, som genom sin natur inte kan omfattas av något undantag från förbudet i artikel 4 c i EKSG-fördraget enligt gemenskapsreglerna för statligt stöd till forskning och utveckling.

Vad gäller investeringar för miljöskydd framgår det att ACB har genomfört investeringar som berört denna

sektor till ett belopp av cirka 15 000 miljoner lire. De italienska myndigheterna har dock inte lyckats visa att rekvisiten föreligger för att artikel 3 i de gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin skall kunna tillämpas. Detta gäller särskilt kravet att investeringarna huvudsakligen skall syfta till skydd av miljön och till att nya lagstadgade miljöskyddsnormer skall uppfyllas av anläggningar som varit i drift i minst två år innan dessa nya normer infördes.

Vad gäller energisparande och förbättrad produktkvalitet anser kommissionen att de gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin inte ger någon möjlighet till undantag från bestämmelserna i artikel 4 c i EKSG-fördraget för investeringar med dessa syften.

Slutligen skall det påpekas att det i det aktuella fallet inte är relevant att åberopa den blygsamma omfattningen av ACB:s produktion för att visa att det beviljade stödet i vilket fall som helst endast i begränsad utsträckning skulle ha påverkat handeln inom gemenskapen. I EKSG-fördraget — till skillnad från EG-fördraget — betraktas nämligen inte påverkan på handeln inom gemenskapen som en nödvändig förutsättning för att stöd skall kunna förklaras vara oförenligt med den gemensamma marknaden.

Inte heller kan de italienska myndigheterna hänvisa till att provinslag nr 25/81 — den rättsliga grunden för att bevilja stöd till ACB — hade godkänts av kommissionen. Vid sitt godkännande av det stödsystem som infördes genom denna lag påpekade kommissionen nämligen särskilt att bestämmelserna om statligt stöd till stålindustrin i gemenskapens regelverk måste iaktas till fullo.

Slutligen är det uppenbart att kommissionens godkännande av ACB:s omstruktureringsplan, som för övrigt anmäldes enligt artikel 54 i EKSG-fördraget, inte på något sätt kan betraktas som ett automatiskt godkännande av varje stöd som tilldelas inom ramen för denna omstruktureringsplan.

IV

Det måste betonas att de undantag som finns från det principiella förbudet mot stöd till stålindustrin i artikel 4 c i EKSG-fördraget inte på något sätt syftar till att mildra gemenskapsordningen för stöd till stålindustrin, som motiveras av de allvariga snedvridningar av konkurrensen som skulle kunna orsakas av stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden inom en fortfarande mycket känslig sektor. Det är därför nödvändigt att denna gemenskapsordning iaktas strikt, vilket innebär att stöd till ett stålföretag endast kan godkännas om kommissionen har kunnat konstatera att villkoren i gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin är uppfyllda.

Mot bakgrund av vad som hittills redovisats (särskilt i kapitel III) måste man konstatera att dessa villkor inte är uppfyllda i det aktuella ärendet, och att de synpunkter de italienska myndigheterna framfört inte ger anledning till någon ändring i sak av kommissionens första bedömning som lades fram då förfarandet enligt artikel 6.4 i gällande gemenskapsregler för stålindustrin inleddes. Med undantag av det lån på 5 600 miljoner lire som redan omfattas av beslut 91/176/EKSG bör därför det stöd som den autonoma provinsen Bolzano har beviljat ACB betraktas som lagstridigt, eftersom det aldrig har anmälts till kommissionen. Stödet är dessutom oförenligt med den gemensamma marknaden, eftersom det inte kan omfattas av något av de undantag från förbudet i artikel 4 c i EKSG-fördraget som anges i gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

Det framstår dock som lämpligt och rimligt att, utslutande beträffande det stöd som beviljades för över tio år sedan, dvs. före den 1 januari 1986, ta hänsyn till de mycket speciella omständigheterna i det aktuella ärendet.

Som de italienska myndigheterna har betonat hade de aktuella investeringsstöden anmälts till kommissionen, som avgav ett gynnsamt yttrande enligt artikel 54 i EKSG-fördraget. Det skall erinras om att de italienska myndigheterna genom en skrivelse av den 3 november 1982 hade anmält de fyra första fallen av stöd (inom textilsektorn) efter kommissionens godkännande av den ordning för regionalt stöd som infördes genom den autonoma provinsen Bolzanos lag nr 25/81. Samma lag låg till grund för beviljandet av stöd till ACB.

Eftersom de italienska myndigheterna dels inte hade mottagit något svar från kommissionen beträffande de fyra första stödärendena, dels hade överlämnat ACB:s investeringsplan, utgick de från att kommissionen redan kände till stödprogrammen i anslutning till dessa investeringar och inte avsåg att ingripa. Därav drog de italienska myndigheterna slutsatsen att enskilda anmälningar — även om de formellt kunde krävas in — inte var nödvändiga i det aktuella fallet.

Det skall vidare understrykas, även om det saknar gemenskapsrättslig relevans, att bestämmelserna om ansvarsfördelningen mellan de lokala och de nationella myndigheterna i fråga om anmälningar av stöd till stålindustrin var ganska oklara vid den tid då det stöd det här är fråga om beviljades. Detta har kunnat missleda myndigheterna i Bolzano, som har förlitat sig på de centrala myndigheterna då det gällde en eventuell anmälan av stödåtgärderna, liksom de redan tidigare hade gjort beträffande ACB:s investeringsplan. De centrala myndigheterna hade å sin sida hävdats att, om enskilda stödåtgärder skulle anmälas, skulle skyldigheten att verkställa detta ligga hos de lokala myndigheterna vid varje tillfälle som de beslutade om ett stödprojekt.

Av dessa skäl kan det inte uteslutas att de italienska myndigheterna kan ha missletts i fråga om den exakta omfattningen av de praktiska omständigheter som leder till att stöd av detta slag skall anmälas.

Dessa argument är dock inte längre relevanta av följande skäl:

- a) Kommissionens beslut nr 3484/85/EKSG ⁽¹⁾ — som trädde i kraft den 1 januari 1986 — innehåller ett uttryckligt krav på förhandsanmälan av varje fall av stöd till stålföretag.
- b) De beviljade offentliga stödåtgärderna avsåg inte den investeringsplan som formellt hade meddelats kommissionen.

Följaktligen förefaller det skäligt att inte kräva återbetalning av de stöd som beviljats före den 1 januari 1986, men däremot av de stöd som beviljats genom beslut nr 7673 av den 14 december 1987: lån på 6 321 miljoner lire till 3 % (i stället för 12 %) ränta; beslut nr 2429 av den 2 maj 1988: kapitaltillskott med 3 750 miljoner lire; beslut nr 4158 av den 4 juli 1988: lån på 987 miljoner lire till 3 % (i stället för 12 %) ränta och kapitaltillskott med 650 miljoner lire.

Enligt Europeiska gemenskapernas domstols praxis (jfr dom av den 2 februari 1989, mål 94/87: kommissionen mot Tyskland ⁽²⁾) skall bestämmelser i intern nationell lagstiftning tillämpas på ett sådant sätt att de inte i praktiken omöjliggör återkrävande av stöd enligt gemenskapsrätten.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De stödåtgärder som kommit firma Acciaierie di Bolzano till del genom provinslag nr 25/81 är lagstridiga på grund av att de inte anmälts innan de beviljades. Dessa åtgärder är oförenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 4 c i EKSG-fördraget.

Artikel 2

Italien skall, enligt de bestämmelser i italiensk lagstiftning som är tillämpliga på återkrävande av statliga medel, återkräva det stöd som från och med den 1 januari 1986 beviljats Acciaierie di Bolzano enligt provinslag nr 25/81 genom beslut nr 7673 av den 14 december 1987, beslut nr 2429 av den 2 maj 1988 och beslut nr 4158 av den 4

⁽¹⁾ EGT nr L 340, 18.12.1985, s. 1.

⁽²⁾ Rec. 1989, s. 175.

juli 1988. För att undanröja verkningarna av detta stöd skall till stödbeloppen läggas ränta för tiden från och med utbetalningen till och med återbetalningen av stödet. Den räntesats som skall tillämpas är den som kommissionen använde vid beräkning av nettobidragsekvivalenter för regionalt stöd under den aktuella perioden.

Artikel 3

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder man vidtagit för att följa det.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 17 juli 1996.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen
